

УДК 78.071.1:78.072.1

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/77-2-11>

Руслан ЗІНЕВИЧ,

orcid.org/0009-0007-9695-5125

викладач кафедри вокально-хорової підготовки

Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського,

викладач кафедри сольного співу

Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової

(Одеса, Україна) ruslanzinevych@yahoo.com

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ МИКОЛИ ОГРЕНИЧА: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена дослідженню життєвого шляху та основних напрямів діяльності Миколи Леонідовича Огренича, видатного українського оперного співака, педагога та громадського діяча. Актуальність дослідження зумовлена значущістю його внеску у розвиток української музичної культури та необхідністю глибокого вивчення його спадщини для розуміння історичного контексту та впливу на сучасне музичне мистецтво.

Мета статті – визначити основні напрями діяльності Миколи Огренича, проаналізувати його життєвий і творчий шлях, а також дослідити його вплив на розвиток музичної культури в Україні. Для досягнення мети в процесі дослідження було вирішено низку завдань: досліджено ключові етапи життя Миколи Огренича, що вплинули на його професійний розвиток; проаналізовано його педагогічну діяльність та її внесок у виховання нових поколінь музикантів; оцінено його виконавську майстерність та вплив на популяризацію української опери на міжнародному рівні, а також вивчено громадську діяльність і внесок у розвиток культурних зв'язків та підтримку молодих талантів. На основі зібраних даних визначено основні напрями діяльності Миколи Огренича.

Методологія дослідження спирається на застосування принципів дослідницько-пошукового, історико-біографічного та компаративного методів.

За результатами дослідження встановлено, що Микола Огренич є не лише талановитим оперним співаком, а й видатним педагогом та активним громадським діячем. Його виконавська майстерність, яка охоплювала широкий репертуар тенорових партій і романсів, сприяла популяризації української оперної музики як на національному, так і на міжнародному рівні. Педагогічна діяльність Огренича відзначалася глибоким професіоналізмом і великим впливом на формування молодих музикантів, багато з яких стали визнаними співаками та педагогами в майбутньому. Його активна громадська діяльність спрямовувалася на підтримку мистецьких зв'язків та підтримку талановитих молодих музикантів, що сприяло подальшому розвитку української музичної культури в усьому світі.

Практичне значення дослідження полягає в можливості застосування отриманих результатів для подальшого впровадження методик Миколи Огренича в сучасну педагогічну та мистецьку практику, сприяючи розвитку української музичної культури та міжнародним культурним обмінам.

***Ключові слова:** педагогічна діяльність, Одеська консерваторія, сольний спів, виконавська майстерність, культурний обмін.*

Ruslan ZINEVYCH,

orcid.org/0009-0007-9695-5125

Lecturer at the Department of Vocal and Choral Training

South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky,

Lecturer at the Department of Solo Singing

The Odessa National A. V. Nezhdanova Academy of Music

(Odesa, Ukraine) ruslanzinevych@yahoo.com

LIFE PATH OF NYKOLA OGRENYCH: MAIN DIRECTIONS OF ACTIVITY

The article is devoted to the study of the life and main activities of Mykola Leonidovych Ohrenych, an outstanding Ukrainian opera singer, teacher, and public figure. The relevance of the study is due to the significance of his contribution to the development of Ukrainian musical culture and the need for a deeper study of his legacy to understand the historical context and influence on contemporary musical art.

The purpose of the article is to identify the main areas of Mykola Ohrenych's activity, analyze his life and career, and explore his influence on the development of musical culture in Ukraine. In order to achieve this goal, the study solved a number of tasks: it examined the key stages of Mykola Ohrenych's life that influenced his professional development; analyzed his pedagogical activities and their contribution to the education of new generations of musicians; assessed his performing skills and influence on the popularization of Ukrainian opera at the international level; and studied his public activities and contribution to the development of cultural relations and support for young talents. Based on the collected

data, the main areas of Mykola Ohrenych's activity were identified. The research methodology is based on the application of the principles of research and search, historical and biographical, and comparative methods.

The study has established that Mykola Ohrenych is not only a talented opera singer, but also an outstanding teacher and active public figure. His performing skills, which covered a wide repertoire of tenor parts and romances, contributed to the popularization of Ukrainian opera music both nationally and internationally. Ohrenych's pedagogical activity was characterized by deep professionalism and great influence on the formation of young musicians, many of whom became recognized singers and teachers in the future. His active social activities were aimed at maintaining artistic ties and supporting talented young musicians, which contributed to the further development of Ukrainian musical culture around the world.

The practical significance of the study lies in the possibility of applying the results obtained for the further implementation of Mykola Ohrenych's methods in modern pedagogical and artistic practice, contributing to the development of Ukrainian musical culture and international cultural exchanges.

Key words: *pedagogical activity, Odesa Conservatory, solo singing, performance skills, cultural exchange.*

Постановка проблеми. Україна здавна славиться вокальними талантами. Десятки прославлених співаків дав саме наш край оперному театру та концертній естраді. Яскравим прикладом такого таланту є Микола Леонідович Огренич – ректор Одеської національної музичної академії ім. А. В. Нежданової (1984–2000 рр.), професор, народний артист України, член-кореспондент Академії мистецтв України, почесний громадянин Одеси. Його життєвий шлях, наповнений численними досягненнями в галузі музичного мистецтва, педагогіки та громадської діяльності, становить значний інтерес для дослідників.

Варто зазначити, що Микола Огренич не лише досягнув вершин у виконавському мистецтві, але й присвятив значну частину свого життя педагогіці, виховуючи нові покоління музикантів. Як ректор Одеської національної музичної академії, він сприяв розвитку інституції, підтримував молоді таланти та активно залучав заклад до міжнародних культурних проєктів. Його діяльність охоплювала також організаційні аспекти музичного життя країни, що робить його постать унікальною та багатогранною.

Таким чином, дослідження життєвого шляху Миколи Огренича та основних напрямів його діяльності є актуальним і необхідним для глибшого розуміння розвитку музичної культури в Україні, а також для оцінки його впливу на сучасні музичні тенденції та педагогічні практики.

Аналіз досліджень. Вивченням життєвого шляху Миколи Огренича займалась велика кількість науковців і дослідників, таких як Креймер А. (2024), Гузеєва В. В. (2022), Шуляр О. Д. (2012), Мороз М. (2012) та інші. Здебільшого вони розглядали його біографічні дані, ключові моменти кар'єри та внесок у розвиток української культури. Однак недостатньо дослідженими залишаються напрями діяльності цього видатного музиканта, зокрема його виконавська майстерність у оперному мистецтві, педагогічна практика та громадська діяльність у підтримці молодих талантів.

Виклад основного матеріалу. Розкриття теми нашого дослідження потребує комплексного підходу, що включає аналіз біографічних матеріалів, вивчення архівних документів, а також дослідження творчої спадщини Миколи Огренича. Перш за все, необхідно зосередитися на ключових аспектах, що вплинули на його професійний розвиток.

Розпочнемо з дитинства та юнацьких років, що сформували його характер і визначили майбутній професійний шлях.

Ранні роки та перші кроки в музиці (1937–1957 рр.). Микола Леонідович Огренич народився 8 грудня 1937 року в селі Іванівка Одеської області (75 років, 2012). Його дитинство припало на воєнні та післявоєнні роки, що відзначалося складними умовами життя. Закінчивши десятирічку в рідному селі, він працював у колгоспі в будівельній бригаді, що свідчить про його працелюбність та відданість своїй родині.

Військова служба та відкриття вокального таланту (1958–1960 рр.). У 1958 році Огренича призвали до армії, де вперше проявився його вокальний талант. Під час служби він співав в ансамблі пісні та танцю, що стало першим серйозним кроком у його музичній кар'єрі (75 років, 2012).

Освіта та перші професійні успіхи (1960–1966 рр.). Після демобілізації Микола Огренич працював мистецьким керівником Іванівського районного будинку культури. У 1960 році він вступив до Одеського музичного училища. Паралельно з навчанням він співав у хорі театру музичної комедії. Після закінчення училища Микола Огренич вступив до Одеської консерваторії (нині – Одеська національна музична академія ім. А. В. Нежданової) (Креймер, 2024). Цей період був визначальним для його розвитку як співака.

Стажування та міжнародне визнання (1966–1970 рр.). У 1966 році, навчаючись на третьому курсі Одеської консерваторії, Огренич став провідним солістом Одеського національного ака-

демичного театру опери та балету. Його талант та працьовитість дозволили пройти стажування у знаменитому міланському театрі «Ла Скала» (1967–1969 рр.) (Гузєєва, 2023). Це стало можливим завдяки його досконалому володінню італійською мовою та успішному проходженню жорсткого конкурсу.

Зазначені ключові етапи життєвого шляху Миколи Огренича заклали міцний фундамент для подальшої кар'єри та визначили основні напрями його професійної діяльності.

Другим важливим аспектом є аналіз педагогічної діяльності Миколи Огренича. Його багаторічна праця в Одеській консерваторії є прикладом вдалого поєднання виконавської майстерності та педагогічного таланту.

Початок педагогічної діяльності (1970–1980 рр.). У 1970 році Микола Огренич розпочав свою педагогічну діяльність в Одеській консерваторії, працюючи асистентом на кафедрі сольного співу (Історія ОМНА, 2024). Поступово він став старшим викладачем і доцентом, вкладаючи свої знання та досвід у навчання молодих співаків. Його методика навчання ґрунтувалася на поєднанні технічної майстерності та емоційної виразності, що допомагало студентам досягати високого рівня виконавства.

Розвиток педагогічної кар'єри (1980–1990 рр.). Впродовж 1980-х років Огренич продовжував вдосконалювати свої педагогічні методи. Він став професором кафедри сольного співу, активно працюючи зі студентами та сприяючи їхньому професійному росту. Його вихованці ставали лауреатами престижних міжнародних конкурсів, що підтверджувало ефективність його педагогічного підходу.

Керівництво Одеською консерваторією (1990–2000 рр.). У 1984 році Микола Огренич очолив Одеську консерваторію, де він працював до 2000 року. Під його керівництвом консерваторія досягла значного розвитку. Він ініціював створення нових навчальних програм, впровадження індивідуальних форм навчання та підготовку магістрів. Також було відкрито курс асистентури-стажування на відділеннях вокалу та народних інструментів, що дало змогу студентам отримувати глибші знання та практичний досвід. Микола Огренич активно підтримував молоді таланти, організовуючи та беручи участь у численних музичних фестивалях, конкурсах та конференціях. Він створював можливості для студентів брати участь у міжнародних проєктах, що допомагало їм розширювати свій професійний кругозір та набувати цінного досвіду (Одеська національна музична академія, 2024).

Таким чином, педагогічна діяльність Миколи Огренича є важливим аспектом його професійного шляху, що вплинув на розвиток багатьох поколінь українських співаків та сприяв підвищенню рівня музичної освіти в Україні.

Третім аспектом нашого дослідження є виконавська майстерність і активна концертна діяльність Миколи Огренича.

Розвиток виконавської кар'єри (1970–1980 рр.). У 1970 році Микола Огренич отримав першу премію та Золоту медаль на IV Міжнародному конкурсі ім. П. І. Чайковського, що стало міжнародним визнанням його таланту (Шуляр, 2012). Це дало йому можливість активно виступати на провідних сценах світу. Він виконував тенорові партії в оперних постановках, романси та пісні, зачаровуючи публіку своєю виконавською майстерністю. Серед найвідоміших оперних партій варто відзначити наступні: Водемон «Юланта» П. Чайковського, Хозе «Кармен» Ж. Бізе, Самозванець «Борис» Годунов» М. Мусоргського, Радамес «Аїда» Дж. Верді, Рудольф «Богема» Дж. Пуччіні, Герман «Пікова дама» П. Чайковського та інші (До 80-ти річчя, 2017).

Міжнародні виступи та популяризація української культури (1980–1990 рр.). Протягом 1980-х років Микола Огренич продовжував активно виступати в Україні та за кордоном. Його концерти проходили у багатьох країнах, включаючи Італію, Німеччину, Францію, США та інші. Він став своєрідним культурним амбасадором України, популяризуючи українське оперне мистецтво та представляючи національну музичну культуру на світовій арені (Мороз, 2012).

Підтримка та розвиток музичних проєктів (1990–2000 рр.). Микола Огренич не тільки виступав, але й активно підтримував музичні проєкти та ініціативи. Під його керівництвом в Одеській консерваторії реалізовувалися масштабні міжнародні проєкти, зокрема спільна з Фрайбурзькою консерваторією постановка «Реквієму» Дж. Верді (Реквієм, 2024). Він також сприяв розширенню зв'язків між українськими та зарубіжними музичними установами, що сприяло інтеграції української музичної культури у світовий контекст.

Таким чином, внесок Миколи Огренича в розвиток української музичної культури та його роль у популяризації українського оперного мистецтва є важливим аспектом, що підкреслює його значущість як виконавця та культурного діяча. Його діяльність сприяла підвищенню міжнародного престижу української музики та зміцненню культурних зв'язків між країнами.

Четвертим аспектом є громадська діяльність Миколи Огренича. Значний внесок у розвиток музичного життя України та активна участь у культурному обміні зі світом демонструють його як видатного громадського діяча, який активно сприяв зміцненню культурних зв'язків та популяризації українського мистецтва.

Початок громадської діяльності (1970–1980 рр.). З початку своєї кар'єри Микола Огренич активно залучався до громадської діяльності. Він став членом Одеського відділення Всеукраїнського музичного союзу, де почав працювати над організацією музичних заходів та фестивалів. Його робота сприяла розвитку музичної культури в регіоні та підтримці молодих талантів.

Культурна дипломатія та міжнародні зв'язки (1980–1990 рр.). У 1980-х роках Микола Огренич обіймав посаду голови Одеського відділення Всеукраїнського музичного союзу. Він активно сприяв розвитку міжнародних культурних зв'язків, організовуючи обмінні концерти та виступи українських музикантів за кордоном. Особливо плідною була його діяльність як голови обласного осередку товариства «Україна – Франція», де він сприяв культурному обміну між двома країнами.

Підтримка молодих талантів та організація конкурсів (1990–2000 рр.). Протягом 1990-х років Микола Огренич продовжував активно працювати над підтримкою молодих талантів. Він неодноразово був головою та членом журі численних вокальних конкурсів в Україні та за її межами. Його робота в цьому напрямі сприяла виявленню та підтримці нових обдарованих виконавців, які продовжували традиції українського вокального мистецтва.

Визнання громадських заслуг (1998 р.). У 1998 році Микола Огренич був удостоєний звання почесного громадянина Одеси, що стало визнанням його багаторічної роботи на благо міста та його культурного розвитку. Це звання підтвердило його статус як видатного діяча, чий внесок у музичне та громадське життя міста був неоціненним (Микола Леонідович Огренич, 1998).

В останні роки життя, незважаючи на важку хворобу, Микола Огренич продовжував активно працювати, показуючи приклад справжньої мужності та відданості своїй справі. Він пішов з життя 12 квітня 2000 року, залишивши після себе значну

культурну спадщину та світлу пам'ять серед своїх колег, учнів та шанувальників.

Отже, Микола Леонідович Огренич зробив значний внесок у розвиток української музичної культури, залишивши по собі вагомий спадщину. Його діяльність можна розділити на кілька основних напрямів:

Виконавська діяльність. Микола Огренич був талановитим оперним співаком, відомим як в Україні, так і за її межами. Його багатий репертуар та міжнародне визнання підвищили рівень українського оперного мистецтва.

Педагогічна діяльність. Впродовж тридцяти років викладання в Одеській консерваторії Микола Огренич виховав численні покоління співаків, які стали лауреатами престижних міжнародних конкурсів. Його методика навчання сприяла розвитку талановитих музикантів.

Громадська діяльність. Микола Огренич активно сприяв культурному обміну та міжнародному співробітництву. Як голова Одеського відділення Всеукраїнської музичної спілки та товариства «Україна – Франція», він реалізував численні міжнародні проекти та підтримував молоді таланти.

Отже, дослідження життєвого шляху Миколи Огренича підкреслює його вплив на розвиток української музичної культури. Його виконавська, педагогічна та громадська діяльність сприяли підвищенню рівня музичної освіти та популяризації українського мистецтва на міжнародному рівні.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна зробити висновок, що Микола Леонідович Огренич був видатним українським оперним співаком, педагогом та громадським діячем, чий внесок у розвиток української музичної культури був значним. Основні напрями його діяльності включали в себе виконавську майстерність, педагогічну роботу та громадську активність. Виконавська майстерність Огренича відзначалася широким репертуаром та високим професіоналізмом, що сприяло популяризації української оперної музики як на національному, так і на міжнародному рівні. Його роль у вихованні нових поколінь музикантів була значною, адже багато з його учнів стали визнаними співаками та педагогами. Громадська діяльність Миколи Огренича спрямовувалася на підтримку культурних зв'язків і підтримку молодих талантів, що сприяло подальшому розвитку української музичної культури в усьому світі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гузеєва В. В. Огренич Микола Леонідович. Енциклопедія Сучасної України. НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. URL: <https://esu.com.ua/article-74936>
2. До 80-річчя Миколи Огренича. Одеська національна наукова бібліотека. 2017. URL: <https://www.slideshare.net/slideshow/80-83568014/83568014>
3. Історія ОМНА. Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової. 2024. URL: <https://odma.edu.ua/pro-akademiyu/istoriya-onma/>
4. Креймер А. Вони залишили слід в історії Одеси: збірка біографічних нарисів та статей. Odessa-memory. 2024. URL: <https://odessa-memory.info/ua/>
5. Микола Леонідович Огренич. Офіційний сайт міста Одеса. 1998. URL: <https://omr.gov.ua/ua/odessa/about/pochetnie-grajdane-odessi/nikolay-leonidovich-ogrenich/>
6. Мороз М. Микола Огренич. Ми пам'ятаємо. Одес. вісті. 2012. 30 черв.
7. Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової: про ВНЗ. Talent. 2024. URL: <https://talent.ua/vuzy/odmaod>
8. Реквієм Джузеппе Верді. Одеський національний академічний театр опери та балету. 2024. URL: <https://operahouse.od.ua/events/messa-da-requiem/>
9. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва. Монографія: Ч.ІІ. Івано-Франківськ, «Плай» 2012. 252 с.
10. 75 років від дня народження М. Л. Огренича. Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової. 2012. URL: <http://old.odma.edu.ua/library/exhibition/archive/ogrenich>

REFERENCES

1. Do 80-richchia Mykoly Ohrenycha [To the 80th anniversary of Mykola Ohrenich]. (2017). Odeska natsionalna naukova biblioteka. URL: <https://www.slideshare.net/slideshow/80-83568014/83568014> [in Ukrainian].
2. Istoriia OMNA [History of ONMA]. (2024). Odeska natsionalna muzychna akademiia imeni A. V. Nezhdanovoi. URL: <https://odma.edu.ua/pro-akademiyu/istoriya-onma/> [in Ukrainian].
3. Guzeieva, V. V. (2022). Ohrenych Mykola Leonidovych [Ohrenich Mykola Leonidovych]. Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy. NAN Ukrainy, NTSh. Kyiv: Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy. URL: <https://esu.com.ua/article-74936> [in Ukrainian].
4. Kreimer, A. (2024). Vony zalyshyly slid v istorii Odesy: zbirka biohrafichnykh narysiv ta statei [They left a mark in the history of Odesa: a collection of biographical essays and articles]. Odessa-memory. URL: <https://odessa-memory.info/ua/> [in Ukrainian].
5. Mykola Leonidovych Ohrenich [Mykola Leonidovych Ohrenich]. (1998). Ofitsiyni sait mista Odesa. URL: <https://omr.gov.ua/ua/odessa/about/pochetnie-grajdane-odessi/nikolay-leonidovich-ogrenich/> [in Ukrainian].
6. Moroz, M. (2012). Mykola Ohrenich [Mykola Ohrenich]. My pamiataimo. Odes. visti [Odes. visti]. [in Ukrainian].
7. Odeska natsionalna muzychna akademiia imeni A. V. Nezhdanovoi: pro VNZ [Odesa National Music Academy named after A. V. Nezhdanova: about the university]. (2024). Talent. URL: <https://talent.ua/vuzy/odmaod> [in Ukrainian].
8. Rekviem Dzhuzeppe Verdi [Giuseppe Verdi's Requiem]. (2024). Odeskyi natsionalnyi akademichnyi teatr opery ta baletu. URL: <https://operahouse.od.ua/events/messa-da-requiem/> [in Ukrainian].
9. Shuliar, O. D. (2012). Istoriia vokalnogo mystetstva. Monohrafiia: Ch. II [History of vocal art. Monograph: Part II]. Ivano-Frankivsk: Plai. [in Ukrainian].
10. 75 rokiv vid dnia narodzhennia M. L. Ohrenicha [75th anniversary of M. L. Ohrenich's birth]. (2012). Odeska natsionalna muzychna akademiia imeni A. V. Nezhdanovoi. URL: <http://old.odma.edu.ua/library/exhibition/archive/ogrenich> [in Ukrainian].